

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Глава 1

— Така погода собача, такий настрої паскудний, хоч бери й справді знов заміж виходь! — мініатюрна брюнетка в сіро-коричневому картатому платтячку в обтяжку зітхає і відвертається від вікна, за яким шаліє остання квітнева негода. Вітер поривчасто шарпає гілки беріз, кидає в шибку перемішаний зі снігом дощ.

— «Я і Іван, Іван і я, яка чудова мала скластися сім'я...» — намугикує у відповідь ефектна білявка високого зросту із надто скульптурними округлостями, що розпирають сірий брючний костюм та білу блузку з широким коміром. — Досі дивуюся, як ти не втримала біля себе отого принца з чорним «гелендвагеном» і манерою роздаровувати за просто так квартирки в Шумську... Ти ще цілком маєш чим перетворити найфіктивніший шлюб на справжнісінький.

— Та то навіть і не фіктивний шлюб був, — пояснює брюнетка. — Просто ситуативний бартер. Я порятувала хорошого дядька від якихось там службових неприємностей, він мене — від домашніх. Якби не Іван та його «гелендваген» — у Матвіївцях мені би й досі кості перемивали. А мати б за серце хапалася. То ж уже шалаш стояв, кабанів позаколювали, пундиків напекли... А я нареченого послала далеко й назавжди.

— Свет, а ніяк не можна було так, щоб не послати? Він же теж перспективний принц був, хіба ні? «Лендроверу» до «гелендвагена», звісно, далеко. Але ж зате — особнячок у Кракові. Ще й професор...

— Не професор, а тільки доцент... А в тому особнячку світило мені бути тільки служницею. Такою собі «медхен фюр аллес» зі штампом в паспорті. От ніби виріс чоловік в Україні, а як тільки дали йому польський паспорт — так і перестав українців вважати людьми.

— І ніяк не можна було потерпіти п'ять років, виробити громадянство, закріпитися за той час на гарній роботі — і тоді послати?

— Ніяк не можна! Є такі слова і справи, після яких треба рвати зразу. Інакше об тебе будуть ціле життя ноги витирати.

— Навіть якщо його любиш?

— Особливо якщо його любиш!

— І що, дотепер? — не втримується від питання білявка.

— Чого не гоять ліки — гоїть час. А він іде. Тому п'ять років у мене нема. Тридцять п'ять — це вже вік, Валю! — зітхає брюнетка. Видно, що це зітхання таки трохи кокетливе. Мініатюрна пластична фігурка, відточена постійними фізичними вправами. Досконалі білі зубки, створені майже з нічого зусиллями обласних стоматологів

та виразні карі очі дозволяють їй виглядати значно молодшою від паспортних тридцяти п'яти років.

— Ну це, як казали в університеті, — філософія серця. Ти хоч цього разу замість нього мозок вмикай. Бо в принципі — отой твій Петро — якраз адекватна компенсація за всіх притомних принципів, з якими не зрослося. Грошовита безклопітна посада. Багатий впливовий тато. І до тебе дуже нерівно дихає.

— Ага... Тільки ще там є мамуня-свекруня, яка носитья зі своїм графським походженням, багатою родиною і явно хотіла би синові як не багатой, то хоча б престижнішої невістки. Полячки, чешки, або хоча б міністрової дочки чи актриси з Києва. Тільки гляне — і в очах, як у телевізорі, видно: нащо мені в невістки ота злидота, що по базарах їздила і валянки продавала? А потім ще із сільської школи не вилазила. Одним словом, я для майбутньої свекруні — злидота безрідна і нічого більше.

— Ну нічо... Скоро тебе по телевізору покажуть. А після такої розкрутки — який видавець відмовиться друкувати книжку твоїх краєзнавчих розвідок і легенд? Так що до весілля вже цілком зможеш казати, що ти — письменниця. А то — ще крутіше, ніж артистка. А може, котрийсь телеканал і на роботу візьме, як ото тобі журналісти під час прес-туру обіцяли...

— Для того, щоб передачу таки зняли, треба щоб наша знахідка пройшла експертизу, щоб довели її справжність...

У двері просувається білява гривка. Тихий голосок майже співає:

— Світлано Василівно, вас голова викликає до себе, — брови сходяться дашком. Валька підбадьорливо киває.

Чого це голова кличе? Може, грошей дали на музей Гуго Коллонтая? Експозицію вони з Ольгердом в електронній формі вже рік як зробили і тепер вона чекає грошей та приміщення. А може, якесь матеріальне «дякую» за гарну експозицію на інвестфорумі? Премія!.. Цього вголос не скаже, щоб не зурочити. Може, хтось із області зацікавився результатом інвентаризації культових споруд? Такий шедевр знайшли! Може, статтю яку пропонують опублікувати?! Ясінська відчуває, як задоволення огортає все єство. Сама збере гроші на захист!

До кабінету голови двоє дверей. Та Світлана пробігає перші й закриває тільки другі. Ну, не треба, щоб усі чули, про те, що її преміюють. Люди живуть на мінімалку, навіть без інтенсивності. Хоча більшість виконує роботу, яку за штатом мають робити двоє.

— Гроші за книжку вже взяла? То відклади щось на адвоката! — голова не сидить, а нависає над столом, ніби готується для стрибка через нього.

— Я?.. — створений в уяві світ сиплеться, як вітраж від удару молотка, дзвенить об підлогу осколками.

— Ви, Світлано Василівно! Ви усвідомлюєте, що вам світить від трьох до п'яти років?! — очі голови звужуються. Зрозуміло одне — він зневажає Світлану. Але за що? Про які гроші він говорить? Вона ж розраховувала, що він премію...

— Я?.. Мені?.. — дзень-дзень... останні скалки кольорових скелець розлітаються й ранять.

— Так! Вам! Ти де книжку ту поділа? Хвалитись по всіх околицях, телебачення з Києва кликати — воно вміє, а документи правильно зробити — розуму бракнуло!

— Чому ж бракнуло? — Світлана так просто не дасть себе личком по лайну возити. Не для того вона це личко глядить і плекає. Не для того що-вечора маски з печеричок на нього кладе. Не для того Саша Янченко вже три вечори навідувався це личко поцілувати. Та зрештою — не для того в далекому Кракові доцент Ле́духовський фото цього личка на робочому столі ноутбука тримає і, дивлячись на нього, наснаги набирається.

— Вікторія Назаренко, старший науковий співробітник Музею книги. Вона й забрала книжку в Острог, і навіть акт прийому-передачі зробила.

— Акт між громадою і музеєм! — не відступає голова. — А ти проґавила одну суттєву деталь: після війни в державну власність відібрали

і церкву, і каплицю. В дев'яностих церкву повернули громаді. А каплицю — ні! От і виходить, що писаним музейницею актом можна сраку оберти, а держслужбовець тринадцятого рангу Ясінська допустила зникнення державної власності, в якій тільки страхова ціна може до п'ятиста тисяч гривень доходити. До того ж, чого то острозька музейниця совається по Тернопільській області? Нудно їй вдома стало? Чи, може, вона знала, що книжку знайдуть, через те й приїхала? Може, ти про цю книжечку раніше знала, а під цю поїздку красивенько все підвела, щоб книжечка з пункту «а» вийшла, а до пункту «б» не добралася? Але то не мій клопіт! Дзвонила прокурорша району. Хапай всю свою макулатуру по релігійних питаннях — і мухою в прокуратуру!

Світлані стає млясо. Знов спливає питання — от на фіга тобі ця робота була? Сиділа собі в селі й горя не знала. Та ти ж, як теля дурне! Правильно голова кричить. Вже ж мала замороку з молодшим радником юстиції, свіжоспеченою прокуроршею району Лілією Вальченко. Тиждень тому, наступного дня після призначення приперлася гражданка начальник у Бірки, на нараду з розв'язання міжконфесійного конфлікту: коси в дульку закручені, очей за темними окулярами не видно, губи суворо підтиснуті. Така «сорокалітня девушка». На високому лобі ніби написано «майор»... Вкотилася, як танк, і крижаним тоном сказала, що проєкт

мирової угоди між релігійними громадами не може бути прийнятий, оскільки в ряді положень суперечить статтям чотирнадцятій, шістнадцятій та двадцять восьмій Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». А Світлана над тим проектом пріла два дні і три ночі! І насилу додумалась, як можна приплющити очі на менш важливі статті Закону, щоб змусити обидві сторони виконати вкрай потрібні. Та в нас завжди «по закону» і «по-людськи» — діаметрально протилежні речі. Але спробуй тут не по-людськи, коли під церквою вже осіб по сорок від обох громад шумлять, і в декого вже пруди арматурні в руках, а в інших — вила з косами напихваті.

Добре, що гуманітарна заступниця увімкнула професійний досвід і жіночу інтуїцію, зрозуміла, чим усе це може закінчитись, притиснула прокуроршу авторитетом. Угоду підписали, люди розійшлися. А через два дні, в кабінеті голови адміністрації, без войовничої масовки за плечима, батюшки притихли, проявили розуміння та здатність до компромісу — і підписали всі зміни та доповнення до угоди, чим привели її в повну відповідність до чинного законодавства...

— Але, відповідно до законодавства з охорони пам'яток, ми мусимо передавати рукописні книги для експертизи у профільні наукові установи. А «Повчання» Єфрема Сирина — рукописна копія... — надломленим голосом пробує заперечити

Світлана. — Та й у актах попередніх інвентаризацій цієї книжки не було... Острозький музей книги брав участь в об'їзді за погодженням з обласним управлінням культури, бо тільки вони мають відкритий лист Академії наук на наші території...

— Чим ти взагалі думала? Ти гадаєш, прокуратура працювати не вміє? Правило просте: не пишеш ти — пишуть на тебе. А як повернешся з прокуратури, напишеш заяву на звільнення за власним бажанням. Ти мене зрозуміла?!

Та він же й слухати не хоче!

Та й кому те треба? Державні коридори не люблять суєти і гвалту. Матюкатись тут може тільки начальство. Як казала колишня секретарка голови, тепер пенсіонерка, Дем'янівна: «Ти начальник — я дурак, я начальник — ти дурак!».

Світлана мовчки переступає поріг поки що свого кабінету. Дві пари витріщених очей співробітниць, Вальчині й Ларисчині, мовчки проводжають її до крісла.

— Що там голова? — Валька сьорбає каву з великої, розмальованої нарцисами, чашки. — Каву будеш?

— Не буду... — розбити все! Розтрити скляний світ, на якому намальовані бежеві стіни з плакатом про гендерну рівність, перекошену, з обвислою дверкою шафу для паперів... Розчовпти нафіг той скляний ковпак життя! А там, за

ним — порожнеча. Чорна діра, прикрита потрісканими вітражами.

Валька мовчки ставить на стіл чашку гарячого зеленого чаю. Так, Світлана кави не п'є, а Валька п'є тільки каву, тому й спитала так...

— Голова кричав? Чо' хоче? — Валька спокійно кладе в рот ромбик крекеру.

— Я не буду пити, мені в прокуратуру треба!

— Почекає твій Янченко... — Валька затинається. — Ніде прокуратура не дінеться найближчих п'ятнадцять хвилин. Заспокойся, попей чайку. Не на чай же вони тебе кличуть?

— Кажуть, що я «Паренезис Сирина» вкрала!

— Ну, я трохи в курсі, голова так горлав, що аж в коридорі чути було. Але не думай взяти до голови. Їх двісті, а ми на місці. Подзвони-но раніше до Ольгерда. Юрист, як не як, та й історик.

— А що він мені pomoже?

— Подзвони до Ольгерда! — в один голос Валька і Лариска. Рука мимоволі лягає на яскраво-рожевий чохол. Подзвонити? Співробітниці завжди симпатизували «польському панові». А він їм привозив чи передавав натуральну каву і гарні цукерки зі самого Брюсселя.

Шурхоче замок і стальна нокія опиняється в тонких пальцях з акуратним французьким манікюром. Серце завмирає, робить два сильні удари... Ні! Чого я? Що то за така любов? Коли він останній раз сказав їй, що в неї гарні... ну якщо не

очі, то хоча б ноги? Коли спитав, як настрої? Зате скільки сторінок написала і літератури перелопатила — стабільно!

Серце затріпотіло зайцем. На повіці забриніла сльоза. От якби він був такий, як тоді, коли вони вперше лежали в обіймах після дев'яти років розлуки. Чого ж він так змінився? Чому зробив із їх стосунків наукову секту з гуру-Лєдуховським на чолі?

Гуру! От знайдена книжка опустить його з хмарок на грішну землю!

— В нього, напевно, пари! Він трубки не візьме... — так, трубки він не візьме... а може, візьме?

— Ну, то напиши електронку! — Валька, звичайно, меле фігню, чим Ольгерд зараз pomoже?

Біль знов ледь пронизує єство. А колись помагав... І це було так... щиро і просто... Але про книжку треба розказати. Не буде такий розумний! Та й просто знати про знахідку Лєдуховський повинен. Недаремно вона знайдена в капличці, яку він вважає церквою, що побудована його пра-пра-прадідом.

Букви мурахами біжать на екрані. «Привіт! Я в четвер робила інвентаризацію у Матвіївській капличці. У тій, яку твій предок, Станіслав Лєдуховський, побудував. Знайшла список «Повчань» Єфрема Сирина. Скоріше за все — копія вісімнадцятого століття. Доби Колонтаєвого батька чи дідуся. Книжка невеличка в одну восьму аркуша,

півуставний почерк, простенькі орнаменти. Але в кінці тексту є приписка: «Слава тобі, Господи, в цей час. У літо сьомої тисячі писані книги ці при царствуванні благовірного цесаря Володимира сина Василькова, а писав їх грішний Ієв, сьомої тисячі в останньому роді. Многая літа князю Володимиру і княгині Ользі». В самому низу останньої сторінки в один рядок скорописом вісімнадцятого століття: «Щедротами й опікою Яна Ялмужника».

Вона зараз в Острозькому музеї книги. Але не думаю, що там пробуде довго. Прокуратура відкрила на мене справу про розкрадання державної власності.

Фігня, звичайно, повна, та нерви мені голова вже витіпав.

Не хотілось тебе турбувати, але, як сяду в Добриводи — не побачу твого здивування від того шедевра. Не вийде тепер доводити мені, що польська знать «тяжко підтримувала» українців на східних кресах. Інакше чому рукопис був захований так глибоко, а не перенесений у пізнішу церкву?

Взагалі, є думка, що це переплетений пізніше оригінал шістнадцятого століття. Можливо?»

Клавіші б'ють об холодні подушечки пальців і затерпають у мізинці. Ентер. Ентер!!!

Руки далі дрібненько тремтять. Світлана ловить себе на думці: вона хоче, щоб він подзвонив, приїхав... Шукає приводу його побачити?